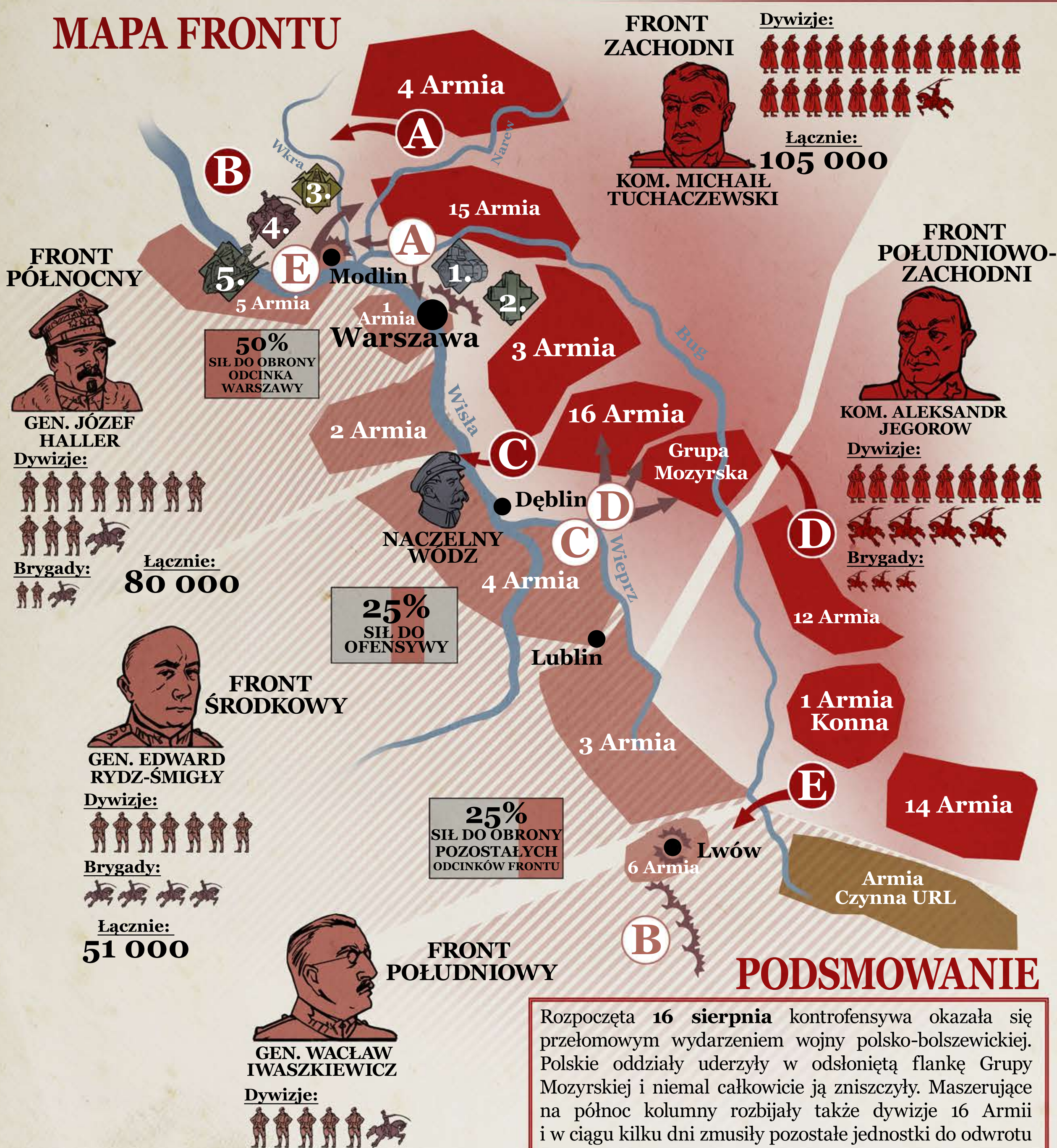

CUD NAD WISŁĄ

Po lipcowym odwrocie Wojska Polskiego z Białorusi, Józef Piłsudski zdecydował na wydanie nieprzyjacielowi walnej bitwy. Aby wcielić plan w życie potrzebował oderwać od nieprzyjaciela swoje dywizje i rozlokować je na nowych pozycjach wzdłuż Wkry, Wisły i Wieprza. Znad tej ostatniej rzeki zaplanował uderzenie, które miało zniszczyć odsłoniętą flankę wojsk Michaiła Tuchaczewskiego. W tym samym czasie pozostałe polskie i ukraińskie dywizje powstrzymywały bolszewików nad Bugiem i wokół Lwowa. Plan się powiódł, a obecnie wówczas w Polsce lord d'Aberton mógł nazwać bitwę warszawską 18. najważniejszą bitwą w dziejach świata.

MAPA FRONTU

PLAN POLSKI

- A** Oderwanie się od nieprzyjaciela i zajęcie pozycji obronnych.
- B** Osłona południowego odcinka frontu w Małopolsce Wschodniej.
- C** Skoncentrowanie sił nad rzeką Wieprz.
- D** Przeprowadzenie kontrofensywy znad Wieprza w kierunku północnym i północno-wschodnim.
- E** Przeprowadzenie kontrofensywy znad Wkry w kierunku Narwi.

PLAN BOLSZEWICKI

- A** Obejście Warszawy od północnego-zachodu i szturm na miasta z tamtego kierunku.
- B** Przerwanie komunikacji pomiędzy polskim frontem a portem w Gdańsku.
- C** Opanowanie przepraw na Wiśle na południe od Warszawy.
- D** Działania Frontu Zach. miały wspierać oddziały Frontu Pd-Zach., w tym przede wszystkim 1 Armia Konna i 12 Armia.
- E** Dowództwo Frontu Pd-Zach. nie podporządkowało się jednak rozkazom Tuchaczewskiego i jego oddziały kontynuowały bezskuteczne próby zdobycia Lwowa.

POLA CHWAŁY

- 1. Radzymin 13.-16.08.** – podczas krwawych walk o miasto, które przechodziło w ciągu kilku dni z rąk do rąk, Polacy wykorzystali 6 czołgów, a bolszewicy samochody pancerne.
- 2. Ossów 14.08.** – ks. Ignacy Skorupka poległ podczas kontrataku dwóch kompanii z 236. Ochotniczego Pułku Piechoty na Ossów.
- 3. Ciechanów 15.08.** – podczas ataku 203. Ochotniczego Pułku Ułanów zaskoczono sztab sowieckiej 4 Armii, która w popłochu zniszczyła swoją jedyną radiostację. W konsekwencji armia ta nie otrzymała rozkazu Tuchaczewskiego, który w obliczu polskiej kontrofensywy nakazywał zmianę kierunku marszu. Tym samym II Korpus Konny z dnia na dzień coraz bardziej oddalał się od pozostałych sił bolszewickich.
- 4. Arcelin 17.08.** – szarża 1 Pułku Ułanów zatrzymała bolszewickie natarcie na Płońsk, którego utrata groziła zniszczeniem całej polskiej 5 Armii.
- 5. Płock 18.-19.08.** – żołnierze wspomagani przez mieszkańców, w tym młodzież szkolną i harcerzy, przez dwa dni odpierali ataki kawalerzystów z III Korpusu Konnego Gaj Chana, uniemożliwiając mu przeprawę na lewy brzeg Wisły.

STRATY BOLSZEWICKIE

STRATY POLSKIE

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ
Oddział w Krakowie

BIBLIOGRAFIA

- Adam Przybylski, *Wojna polska 1918-1921*, Warszawa 1930.
- Aleksander Smoliński, *Działania zbrojne podczas wojny polsko-bolszewickiej (styczeń 1919 r. – październik 1920 r.)*, [w:] *Wojna o wszystko. Opowieść o wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920*, red. Witold Stenikiewicz, Warszawa 2010.
- Janusz Odziemkowski, *Zapomniane bitwy Cudu nad Wisłą*, „Niepodległość i Pamięć” 2(2) (3) 1995.
- Franciszek Latnik, *Bitwa o Warszawę. Rola Wojskowego Gubernatora i I-ej armii w bitwie pod Warszawą w 1920 r.*, Bydgoszcz 1931.
- Lucjan Żeligowski, *Wojna 1920 roku. Wspomnienia i rozważania*, Warszawa 1990.
- Władysław Sikorski, *Nad Wisłą i Wkrą. Studium z polsko-rosyjskiej wojny 1920 roku, 1928*.